

पोखरा महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

वर्ष : ३ पोखरा खण्ड : २९ २०७६ असोज ६

भाग २

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ बमोजिम पोखरा महानगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले जारी गरेको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संस्था दर्ता तथा नवीकरण कार्यविधि, २०७६

पोखरा महानगरपालिका, संस्था दर्ता तथा नवीकरण कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ उपदफा(४) को खण्ड “ठ” मा भएको व्यवस्था बमोजिम पोखरा महानगरपालिकामा कार्यक्षेत्र हुने संघ संस्थाहरुको दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धमा आवश्यक कार्यविधि तयार गरी कार्य अघि बढाउन वाञ्छनीय भएकाले ऐनको दफा (१०२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाको मिति ०७६।०६।०६ गतेको बैठकले पारित गरी यो कार्यविधि लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- १.१ यस कार्यविधिको नाम “पोखरा महानगरपालिका संस्था दर्ता तथा नवीकरण कार्यविधि, २०७६” रहेको छ ।
- १.२ यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा ,

- (क) संस्था भन्नाले धार्मिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक, वैदिक तथा साहित्यिक, तथा सामाजिक कार्यहरुको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघसंस्था, क्लब, मण्डल, परिषद, अध्ययन केन्द्र आदि सम्भन्धित ।
- (ख) “प्रमुख” भन्नाले पोखरा महानगरपालिकाका प्रमुखलाई सम्भन्धित ।
- (ग) “उपप्रमुख” भन्नाले पोखरा महानगरपालिकाका उपप्रमुखलाई सम्भन्धित ।
- (घ) “स्थानीय अधिकारी” भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्भन्धित ।
- (ङ) “महाशाखा” भन्नाले सामाजिक विकास महाशाखालाई सम्भन्धित ।
- (च) “कार्य समिति” भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको कार्य समिति सम्भन्धित ।

- (छ) “कार्यक्षेत्र” भन्नालेमुख्य कार्यालय महानगरभित्र स्थापना भएको र पोखरा महानगरपालिका भित्र कार्यक्षेत्र बनाई काम गर्ने संस्था सम्भन्नुपर्दछ ।
- (ज) “महानगरपालिका” भन्नाले पोखरा महानगरपालिकालाई सम्भन्नुपर्दछ ।

परिच्छेद २ संस्था दर्ता

३. दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने : यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्नु हुदैन ।
४. संस्था दर्ता :
- ४.१ संस्था स्थापना गर्न चाहने कम्तीमा सातजना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरुले संस्था सम्बन्धी देहायका विवरण खुलाई तोकिएको दस्तुर सहित अनुसूची १ को ढाँचामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- (क) संस्थाको नाम, ठेगाना
- (ख) संस्थाको उद्देश्य र कार्यक्षेत्र
- (ग) तदर्थ समिति गठन गरेको निर्णय
- (घ) समितिमा रहने सदस्यहरुको नाम, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर, पेशा, र नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (ङ) संस्थाको मुख्य कार्यालय रहेको वडाको सिफारिस पत्र
- (च) विधान
- छ) तदर्थ समितिको बैठकको निर्णय
- ज) निर्धारित ढाँचाको निवेदन
- ४.२ दफा ४.१ बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यकजाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा अनुसूची -२ बमोजिमको दर्ता कितावमा संस्था दर्ता गर्नुपर्नेछ, र त्यसरी संस्था दर्ता गरी सके पछि अनुसूची-३ बमोजिमको दर्ताको प्रमाण -पत्र दिइनेछ । दर्ता प्रमाणपत्र हराएमा संस्थाको निवेदनको आधारमा रु ५०० दस्तुर लिइ दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- ४.३ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको सूचना निवेदकलाई दिनुपर्नेछ, र आफूलाई चित्त नबुझेको खण्डमा निवेदकले

सुचनाप्राप्त गरेको मितिले पैतीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय उपर महानगर प्रमुख समक्ष उजुर गर्न सक्नेछ ।

- ४.४ साविकमा जिल्ला प्रशासनबाट दर्ता तथा नविकरण भएका संस्थाहरूले पनि यस महानगरपालिकामा दर्ता तथा नविकरण हुनुपर्नेछ । यसरी दर्ता भइसकेका संस्थालाई थप दर्ता दस्तुर लाग्ने छैन ।

परिच्छेद ३

संस्थाको विधान संशोधन

५. संस्थाको विधान संशोधन

- ५.१ संस्थाले विधान संशोधन गर्नुपरेमा कार्यालयको अनुमति लिनुपर्नेछ ।
- ५.२ विधान संशोधन प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित गरि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने र निजबाट स्वीकृत भएपछि मात्र लागू हुनेछ ।
- ५.३ संस्थाको विधान संशोधनको अनुमति लिनको लागि आवश्यक कागजातहरू निम्नानुसार पेश गर्नुपर्नेछ ।
१. विधानको फोटोकपि
  २. संशोधन गर्नुपर्ने दफा उल्लेख भएको विधानको प्रतिवेदन
  ३. संस्था दर्ता/नविकरण प्रमाण पत्रको फोटोकपि
  ४. साधारण सभाबाट बहुमतले पारित गरेको विधान संशोधन सम्बन्धि निर्णयको प्रतिलिपि

परिच्छेद ४

दर्ता शुल्क, दर्ताको अवधि र नवीकरण दस्तुर

६. दर्ता शुल्क, दर्ताको अवधि र नवीकरण दस्तुर :

- ६.१ नयाँ संस्था दर्ता गर्दा दर्ता शुल्क वापत रु २०००/- दस्तुर लाग्नेछ ।
- ६.२ उपदफा ४.२ बमोजिम दिएको दर्ताको प्रमाण-पत्र एक आर्थिक वर्ष सम्म मान्यहुनेछ । आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र अनुसूचि-५ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिइ रु १०००/- दस्तुर तिरी दर्ताको प्रमाणपत्र नविकरण गराउनुपर्नेछ । यसरी नविकरण भएको संस्थालाई अनुसूचि-६ बमोजिमको ढाँचामा नविकरण प्रमाणपत्र दिइनेछ । अनुसूचि -४ बमोजिमको

ढाँचामा नविकरणको अभिलेख राखिनेछ ।

६.३ वालगृहको हकमा भने नविकरण शुल्क रु २०००-१ लाग्नेछ ।

६.४ उपदफा ६.२ बमोजिम म्याद नाघेपछि कुनै संस्थाले त्यस्तो म्याद नाघी नवीकरण गर्न नसकेको मनासिव कारण देखाई दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन आएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले उपनियम (२) बमोजिम लाग्ने दस्तुरमा देहाय बमोजिमको थप दस्तुर लिई नवीकरण गरीदिन सक्नेछ ।

(क) उपदफा ६.२ बमोजिमको म्याद नाघेपछि तीन महिनाको लागि रु.५००।

(ख) खण्ड (क) को म्याद नाघेपछि आषढ मसान्त सम्मको लागि रु.१०००।

(ग) खण्ड (ख) को म्याद नाघेपछिअर्को एक आर्थिकवर्षको लागि रु.१०००।
को दरले दुई अर्थिक वर्षको लागि रु २०००।-

६.५ उपदफा ६.२ र उपदफा ६.३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि म्याद भित्र नवीकरण नगराएका संस्थाहरूले दर्ताको प्रमाणपत्र नवीकरण हुन नसकेको मनासिव कारण देखाई नवीकरणको लागि निवेदन दिएमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि लाग्ने नवीकरण दस्तुरको अतिरिक्त प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि एक हजार रुपैयाका दरले थप दस्तुर समेत लिई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो दर्ताको प्रमाणपत्र नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

७.संस्था नविकरणका लागि आवश्यक कागजातहरू निम्नानुसार पेश गर्नुपर्नेछ ।

१. लेखापरिक्षण प्रतिवेदन
२. वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३. आन्तरिक राजश्व कार्यालयको सिफारिस पत्र/करचुक्ता प्रमाणपत्र
४. सम्बन्धित वडाको सिफारिस पत्र
५. लेखापरिक्षकको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
६. नविकरण सम्बन्धि कार्य समितिको निर्णय
७. वैदेशिक सहयोग भए समाजकल्याण परिषद्को सिफारिस पत्र

परिच्छेद ५

कार्यक्षेत्र विस्तार :

८. कार्यक्षेत्र विस्तार :

८.१ अन्य पालिकामा दर्ता तथा कार्यक्षेत्र भएका संस्थाहरूले पो.म.न.पा.मा क्षेत्र

विस्तार गरी कार्य गर्न चाहेमा सम्बन्धित संस्थाको विधान हेरी उपयुक्तताको आधारमा कार्य गर्न अनुमति दिन सकिनेछ ।

८.२ अन्यत्र दर्ता भइ यस महानगरपालिका भित्र क्रियाशिल रहेका संस्थाहरुले पनि शाखा संचालनको लागि अनुमति लिनुपर्नेछ ।

९. **संस्थाको शाखा विस्तारको लागि आवश्यक कागजातहरु निम्नानुसार पेश गर्नुपर्नेछ ।**

१. दर्ता तथा नविकरण प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
२. सम्बन्धित संस्थाको विधानको प्रतिलिपि
३. सम्बन्धित संस्थाको शाखा विस्तार गर्ने सम्बन्धि निर्णय
४. सम्बन्धित संस्थाको शाखा विस्तारको लागि लेखेको पत्र
५. शाखा विस्तार गरि संचालन गर्ने सम्बन्धि निर्णय
६. कार्यालय रहने सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस
७. शाखा विस्तार तथा संचालन अनुमति माग भएको व्यहोरा निवेदन
८. संस्था दर्ता गरेको पालिका वा कार्यालयको सिफारिस पत्र

परिच्छेद ६

संगठित संस्था, संस्थाको सम्पत्ति, दायित्व

१०. **संगठित संस्था मानिने :**

१०.१ यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएका प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकार वाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामका निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

१०.२ संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न र उपयोग गर्न सक्नेछ ।

१०.३ संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामवाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामवाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

११. **संस्थाको सम्पत्ति :**

११.१ संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोकका राखेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने कब्जा वा रोकका राख्ने लाई नियमानुसार कारवाही गरी संस्थालाई फिर्ता बुझाईदिन सक्नेछ ।

११.२ उपदफा ११.१ बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी प्रमुख प्रशासकीय

अधिकृतलेगरेको कारवाहीमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले न्यायिक समिति समक्ष उजुर दिन सक्नेछ ।

११.३ संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध वा विराम गरेमा संस्था , संस्थाको कुनै सदस्य वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलेप्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

१२. **अधि दर्ता नभई स्थापना भएको संस्थाले दर्ता गर्ने** : यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता नभई स्थापना भईरहे का संस्थाले पनि यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिना भित्र यो कार्यविधि बमोजिम दर्ता गराउनुपर्नेछ ।

१३. **संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर** :

१३.१ संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको कार्य समितिले तत् सम्वन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनुपर्नेछ ।

१३.२ बहुमत सदस्यहरुले प्रस्तावमा सर्मथन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर सो प्रस्तावप्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट स्वीकृत पश्चात मात्र लागू हुनेछ ।

१४. **प्रगति विवरण तथा वित्तीय विवरण पठाउनुपर्ने** :

संस्थाले हरेक आ.व का लागि सम्पादन भएका कार्यको प्रगती विवरण र लेखापरि क्षण प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

१५. **हिसाब जाँच गर्ने**:

१५.१ स्थानीय अधिकारीले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफुले तोकेको अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

१५.२ उपदफा १५.१ बमोजिम हिसाब जाँच गराउँदा वेरुजु वा कैफियत देखिएमा , संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको,नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने स्थानीय अधिकार ीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नो क्सानी असुल गर्न वा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

१५.३ हिसाब जाच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु सम्वन्धित संस्थाको पदाधिकारी,सदस्य र कर्मचारीको

कर्तव्य हुनेछ ।

१६. निर्देशन दिने :

१६.१ पोखरा महानगरपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ, र त्यस्तो निर्देशनको पालनागर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्यहुनेछ ।

१६.२ प्रचलित कानून र यस कार्यविधिमा तोकिए अनुसार संस्था दर्ता तथा संचालन नभएमा महानगरपालिकाले आवश्यक कारवाही अघी वढाउन सक्नेछ ।

१७. संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम :

संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण सम्पति तथा दायित्व प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१८. अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नु पर्ने : कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनमा छुट्टै व्यवस्था भएमा यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि त्यस्तो संस्था सोही ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेछ ।

**परिच्छेद ७
विविध**

१९ विविध :

१९.१ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले यस कार्यविधि अनुसार आफूलाई प्राप्त अधिकार निजले आफू मातहतको अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१९.२ कार्यविधिको पालना :संस्थाहरुले प्रचलित ऐन नियम तथा यस कार्यविधिको पूर्ण पालना गर्नुपर्नेछ ।

१९.३ कार्यविधि हेरफेर वा संशोधन :कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन र हेरफेर गर्नुपरे मा सामाजिक विकास महाशाखाले कार्यपालिका बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची १

दर्ताको लागि निवेदन पत्रको ढाँचा

मिति.....

श्री .....

पोखरा महानगरपालिका,
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, पोखरा ।

विषय : संस्था दर्ता गरिदिनुहुन ।

हामीले तल विवरणमा उल्लेख भएअनुसारको .....
..... नामक सामाजिक संस्था, महानगरपालिकाको संस्था दर्ता तथा नवीकरण
कार्यविधि, २०७६ बमोजिम दर्ता गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।

विवरण

१. संस्थाको नाम :
२. संस्थाको ठेगाना :
३. संस्थाको फोन नं, ..., इमेल ठेगाना.....
४. संस्थाको मूलभूत उद्देश्य.....
- .....
५. संस्थाको आधिका स्रोत :
६. कार्यसमितिका पदाधिकारीहरु :

क्र.सं	नाम थर	संस्थामा रहेको पद	स्थायी वतन	पेशा	दस्तखत

अनुसूची २
दर्ता किताबको ढाँचा

क्र सं	दर्ता नं	संस्थाको नाम	संस्थाको ठेगाना	उद्देश्य	कार्यस्थान / वडा	विषयगत कार्यक्षेत्र / लक्षित समूह	दर्ता मिति	नविकरण मिति	संस्थाका सम्पर्क व्यक्ति		जिल्ला प्रशासनमा दर्ता भएको मिति र दर्ता नं	प्रमाणित गर्ने अधिकारीको दस्तखत
									नाम	फोन नं		

अनुसूचि ३
दर्ता प्रमाणपत्रको ढाँचा

संस्थाको दर्ताको प्रमाणपत्र

मिति

दर्ता नं:

जि.प्र.का दर्ता नं र मिति :

श्री अध्यक्ष

.....

.....

.....नामक संस्था पोखरा महानगरपालिका संस्था दर्ता तथा नविकरण कार्यविधि, २०७६ को दफा (४.२) बमोजिम मिति .....मा दर्ता गरि यो प्रमाण पत्र दिइएको छ ।

संस्थाको कार्यस्थान /वडा:

संस्थाको विषयगत कार्यक्षेत्र /लक्षित समूह:

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको

सही :

नाम थर :

दर्जा :

अनुसूचि ४
नविकरण किताबको ढाँचा

क्र सं	दर्ता नं	संस्थाको नाम	ठेगाना	दर्ता मिति	नविकरण मिति	नविकरण प्रमाणपत्र वहाल मिति	जिल्ला प्रशासनमा दर्ता भएको मिति र दर्ता नं	प्रमाणित गर्ने अधिकारी

अनुसूचि ५

नविकरणको लागि निवेदन पत्रको ढाँचा

मिति.....

श्री .....

पोखरा महानगरपालिका,
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, पोखरा ।

विषय : संस्था नविकरण गरिदिनुहुन ।

..... नामक सामाजिक संस्थालाई आ.व संस्था
दर्ता तथा नवीकरण कार्यविधि, २०७६ को दफा ६ बमोजिम आ.व .....को लागि
नविकरण गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।

निवेदक

अनुसूचि ६
नविकरण प्रमाणपत्रको ढाँचा

नविकरण गरेको मिति	प्रमाणपत्र वहाल हुने मिति	नविकरण दस्तुर	रसिद नं	प्रमाणित गर्ने अधिकृतको दस्तखत	कैफियत

मिति : २०७६ फागुन ११ गते

आज्ञाले,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत